

OBSAH

PREDSLOV	11
POUŽITÉ SKRATKY	12
1. kapitola	
PRACOVNÝ ČAS A DOBA ODPOČINKU	13
1.1 Pojmy pracovný čas a doba odpočinku	13
1.2 Pracovný čas v širšom a v užšom zmysle	16
1.3 Pracovný čas a výkon práce na účely pracovného času	16
1.4 Započítanie konkrétneho časového úseku (doby) do pracovného času	17
1.5 Čas strávený na pracovnej ceste a pracovný čas	19
1.6 Pracovný čas a povinnosť byť na pracovisku	24
2. kapitola	
DOHODNUTIE PRACOVNÉHO ČASU, PŮVINNÁ OCHRANA U VYBRANÝCH SKUPÍN ZAMESTNANCOV	26
2.1 Dohodnutie, resp. uvedenie pracovného času v pracovnej zmluve	26
2.2 Dohodnutie ďalších skutočností týkajúcich sa pracovného času v pracovnej zmluve	26
2.3 Spôsob dohodnutia pracovného času v pracovnej zmluve	27
2.3.1 Vymedzenie pracovného času vo vnútornom predpise zamestnávateľa	29
2.3.2 Dohodnutie pracovného času cez mesačný fond pracovného času	30
2.3.3 Práca na zavolanie, nepravidelná výpomoc	30
2.4 Dočasné zníženie pracovného úväzku	30
2.5 Dohodnutie kratšieho pracovného času	31
2.5.1 Pojem kratší pracovný čas	31
2.5.2 Dohodnutie kratšieho pracovného času	32
2.5.3 Vplyv kratšieho a skráteného pracovného času na mzdu	32
2.6 Ochrana vybraných skupín zamestnancov pri otázkach pracovného času a jeho organizácie	33
2.6.1 Individuálna úprava pracovného času (§ 90 ods. 11 ZP)	33
2.6.2 Zaraďovanie do pracovných zmien	34
2.6.3 Kratší pracovný čas alebo iná vhodná úprava pracovného času	35
3. kapitola	
URČOVANIE PRACOVNÉHO ČASU U ZAMESTNÁVATEĽA	40
3.1 Základné pojmy – zákonný, skrátený, ustanovený, určený a kratší pracovný čas	40

3.1.1	Skrátenie pracovného času v kolektívnej zmluve a vplyv na všetky zmeny	41
3.2	Maximálna dĺžka pracovného času	43
3.2.1	Denný limit výkonu práce	43
3.2.2	Týždenný limit výkonu práce	44
3.3	Maximálna dĺžka týždenného pracovného času	47
3.3.1	Pracovný čas vrátane práce nadčas nad 48 hodín týždenne v priemere u zdravotníckeho zamestnanca	48
3.3.2	Priemerný týždenný pracovný čas vrátane práce nadčas	49
3.3.3	Rozsah pracovného času na rozvrhnutie	50
3.3.4	Sčítavanie pracovného času	50
3.3.5	Zmeny v režime a vplyv na pracovný čas	52

4. kapitola

ORGANIZÁCIA PRÁCE A ZMENNOSŤ PRÁCE – NEPRETRŽITÁ A PRETRŽITÁ PREVÁDZKA A VPLYV ZMENNOSTI NA MAXIMÁLNU DĹŽKU PRACOVNÉHO ČASU

		55
4.1	Zodpovednosť za organizáciu pracovného času	55
4.2	Pracovná zmena	56
4.3	Práca na zmeny	57
4.4	Pracovný režim	58
4.5	Režim prevádzky	59
4.5.1	Prevádzka (režim prevádzky/prevádzkový režim)	59
4.5.2	Nepretržitá a pretržitá prevádzka	59
4.6	Varianty pracovných režimov	60
4.7	Striedanie sa zamestnancov	63
4.8	Konkrétny rozvrh pracovných zmien (harmonogram pracovných zmien)	68
4.8.1	Zmena rozvrhu pracovného času (pracovných zmien)	68
4.8.2	Povinnosti zamestnávateľa pri rozvrhovaní pracovného času	69
4.8.3	Pôsobnosť súhlasu zástupcov zamestnancov s rozvrhom pracovného času	70
4.8.4	Rozvrh pracovného času a rozvrhové (vyrovnávacie) obdobie	71
4.8.5	Rozvrh pracovných zmien, ak sviatok pripadne na obvyklý pracovný deň zamestnanca	72
4.8.6	Rozvrh pracovných zmien pre pracovnú cestu alebo iný výkon práce	72
4.8.7	Zaradenie zamestnanca do konkrétnej pracovnej zmeny	73
4.9	Druhy pracovných zmien	73
4.9.1	Prevažná časť	73
4.10	Nočná zmena a denná zmena	74
4.11	Retazenie nočných zmien	74

4.12	Rozdelenie pracovnej zmeny	74
4.13	Zavinené zameškanie pracovného času	75
4.14	Neskorý príchod a posun zmeny	76
4.15	Neskorý príchod do práce a výkon práce iného zamestnanca	76

5. kapitola

ROZVRHOVANIE PRACOVNÉHO ČASU – ROVNOMERNÉ, NEROVNOMERNÉ A KONTO PRACOVNÉHO ČASU	77	
5.1	Rozvrhovanie pracovného času všeobecne	77
5.2	Rovnomerné rozvrhnutie pracovného času	78
5.2.1	Kritériá rovnomerného rozvrhnutia pracovného času.	79
5.2.2	Jednorazové prekročenie rozsahu 9 hodín	81
5.3	Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času	83
5.3.1	Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času do štyroch mesiacov	85
5.3.2	Nerovnomerné rozvrhnutie pracovného času nad štyri mesiace do dvanásť mesiacov	89
5.3.3	Plánovanie pracovných zmien/pracovného času.	91
5.3.5	Ďalšie povinne sledované kritériá pri nerovnomernom rozvrhnutí pracovného času.	94
5.4	Konto pracovného času.	94
5.4.1	Pojem konto pracovného času	94
5.4.2	Zavedenie konta pracovného času a forma dohody	95
5.4.3	Vyrovňavacie obdobie (doba) konta pracovného času	96
5.4.4	Rozvrhovanie pracovného času pri konte pracovného času	96
5.4.5	Vyplácanie mzdy pri konte pracovného času	98
5.4.6	Vedenie účtu konta pracovného času	99
5.4.7	Zúčtovanie konta pracovného času	99

6. kapitola

PRUŽNÝ PRACOVNÝ ČAS.	101	
6.1	Zavedenie pružného pracovného času	101
6.2	Otázka pružného pracovného času a rozvrhu pracovného času (pracovných zmien)	101
6.3	Spôsob uplatnenia pružného pracovného času.	102
6.4	Neuplatnenie pružného pracovného času	102
6.5	Kombinácia pevného a pružného pracovného času	104
6.6	Parametre pružného pracovného času	105
6.7	Pružný pracovný čas a výkon práce nad a pod rozsah prevádzkového času	108
6.8	Pružný pracovný čas a sviatok, dovolenka	109
6.9	Jeden deň na účely pružného pracovného času	110

6.10	Zúčtovanie mzdy a pružný pracovný čas	111
6.11	Pružný pracovný čas a nočná práca	111
6.12	Pružný pracovný čas a pracovná cesta	111
7. kapitola		
PRESTÁVKA V PRÁCI		114
7.1	Pojem prestávky v práci	114
7.2	Právo na prestávku v práci a podmienky jej poskytnutia	114
7.3	Ďalšia prestávka v práci	115
7.4	Rozsah prestávky v práci	115
7.4.1	Nepretržitost' prestávky v práci	115
7.4.2	Predĺženie prestávky v práci	116
7.4.3	Počet prestávok v práci	116
7.5	Práce, ktoré nemožno prerušiť, a zabezpečenie odpočinku	117
7.5.1	Práce, ktoré nemožno prerušiť	117
7.5.2	Primeraný čas na odpočinok a jedenie	119
7.6	Oznamovacia povinnosť ohľadom prestávky v práci	120
7.7	Spôsob určenia prestávky v práci	120
7.7.1	Obmedzenie určenia prestávky v práci	121
7.8	Povinnosti zamestnanca počas prestávky v práci	122
7.9	Prestávky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	123
7.10	Započítanie času na osobnú očistu	123
8. kapitola		
NEPRETRŽITÝ DENNÝ ODPOČINOK		125
8.1	Nepretržitost' denného odpočinku	125
8.2	Rozsah minimálneho nepretržitého denného odpočinku	125
8.3	Cyklos 24 hodín a posudzovanie minimálneho odpočinku	126
8.4	Skrátenie a neposkytnutie minimálneho (denného) odpočinku medzi dvoma pracovnými zmenami	126
8.4.1	Podmienky skrátenia minimálneho denného odpočinku	126
8.4.2	Minimálny skrátený denný odpočinok	127
8.4.3	Náhradný odpočinok za skrátenie minimálneho denného odpočinku	127
8.5	Skrátenie odpočinku z iných dôvodov	128
8.6	Súhlas zamestnanca so skrátením odpočinku	130
8.7	Denný odpočinok po návrate z pracovnej cesty po 24.00 hodine . . .	130
9. kapitola		
NEPRETRŽITÝ ODPOČINOK V TÝŽDNI		132
9.1	Nepretržitost' odpočinku v týždni	132

9.2	Základný (minimálny) rozsah nepretržitého odpočinku v týždni . . .	132
9.2.1	Začiatok nepretržitého odpočinku v týždni	133
9.2.2	Denný odpočinok vs nepretržitý odpočinok v týždni – nadväznosť odpočinkov	135
9.3	Skrátenie nepretržitého odpočinku v týždni	135
9.3.1	Výnimka č. 1: dva iné dni v týždni (§ 93 ods. 2 ZP)	136
9.3.2	Výnimka č. 2: raz za týždeň najmenej 24 hodín nepretržitého odpočinku, ktorý by mal pripadnúť na nedeľu (§ 93 ods. 3 ZP)	136
9.3.3	Výnimka č. 3a: raz za týždeň najmenej 24 hodín nepretržitého odpočinku, ktorý prípadne na nedeľu (§ 93 ods. 4 ZP)	137
9.3.4	Výnimka č. 3b: Raz za dva týždne najmenej 24 hodín nepretržitého odpočinku v týždni, ktorý by mal pripadnúť na nedeľu (§ 93 ods. 5 ZP)	139
9.4	Práca v dňoch pracovného pokoja a vo sviatky	144
9.4.1	Dni pracovného pokoja.	144
9.4.2	Podmienky práce v dňoch pracovného pokoja a vo sviatok . . .	146
9.4.3	Predaj tovaru konečnému spotrebiteľovi vrátane s ním súvisiacich prác („maloobchodný predaj“)	147
9.5	Začiatok dňa pracovného pokoja na pracoviskách s nočnými zmenami	148
9.5.1	Sviatok a vplyv na fond pracovného času a mzdu.	150

10. kapitola

PRACOVNÁ POHOTOVOŠŤ 153

10.1	Určenie pracovnej pohotovosti	153
10.2	Pracovná pohotovosť na pracovisku.	154
10.3	Pracovná pohotovosť mimo pracoviska	156
10.4	Právna kvalifikácia pracovnej pohotovosti a posúdenie nárokov	157
10.5	Pohotovosť mimo pracoviska a zavolanie na pracovisko alebo iné miesto, ktoré je cieľom pracovnej cesty – posúdenie úsekov pri pracovnej pohotovosti – koniec pracovnej pohotovosti, práca nadčas	158
10.6	Rozsah pracovnej pohotovosti.	159
10.7	Pracovná pohotovosť vo sviatok a počas dovolenky	160
10.8	Pracovná pohotovosť a skrátenie odpočinku	162

11. kapitola

PRÁCA NADČAS 163

11.1	Positívne a negatívne vymedzenie pojmu práca nadčas	163
11.1.1	Práca nadčas a kratší pracovný čas	164
11.2	Znaky práce nadčas.	165
11.3	Podmienky nariadenia práce nadčas	168
11.3.1	Zrušenie práce nadčas	169

11.4	Dohoda zamestnávateľa a zástupcov zamestnancov	169
11.5	Náhradné voľno za prácu nadčas	170
11.6	Určenie práce nadčas na čas nepretržitého odpočinku a na dni pracovného pokoja	172
11.7	Určenie práce nadčas na dočasnú pracovnú neschopnosť zamestnanca, na prekážku v práci zamestnanca	174
11.8	Priemerný týždenný rozsah práce nadčas	175
11.8.1	Započítania tých týždňov, keď zamestnanec čerpá dovolenku, alebo ak je dočasne pracovne neschopný	175
11.8.2	Určenie referenčného obdobia	176
11.8.3	Náhradné voľno za prácu nadčas v inom referenčnom období a vplyv na priemerný rozsah práce nadčas v týždni	176
11.8.4	Práca nadčas s náhradným voľnom, ak sa dosiahol maximálny rozsah práce nadčas	177
11.9	Rozsah práce nadčas	177
11.9.1	Rozsah nariadenej a rozsah dohodnutej práce nadčas	177
11.9.2	Obdobie na posúdenie celkového rozsahu práce nadčas	178
11.9.3	Celkový rozsah práce nadčas a zamestnanec, ktorého pracovný pomer začal v priebehu roka	178
11.9.4	Možnosť nariadenia ďalšej práce nadčas, ak sa presiahol rozsah práce nadčas, ktorú možno nariadiť, avšak za prácu nadčas sa poskytlo náhradné voľno	179
11.9.5	Rozsah práce u zamestnancov, ktorým nemožno nariadiť prácu nadčas	180
11.9.6	Dohodnutie výkonu práce nadčas v celom rozsahu	180
11.9.7	Práca nadčas, ktorá sa nezapočítava do rozsahu hodín povolenej práce nadčas	181

12. kapitola

NÁHRADA ZA STRATU ČASU	182
12.1 Pojem strata (osobného) času	182
12.2 Formy náhrady za stratu času	183

13. kapitola

NOČNÁ PRÁCA	184
13.1 Pojem nočná práca	184
13.2 Pojem zamestnanec pracujúci v noci	185
13.3 Povinnosti zamestnávateľa pri nočnej práci	187
13.4 Rozvrhovanie práce/ustanoveného týždenného pracovného času u zamestnanca pracujúceho v noci	187

14. kapitola**NIKTORÉ ASPEKTY PRACOVNÉHO ČASU**

PRI DOMÁCKEJ PRÁCI	190
14.1 Pojem domácka práca a telepráca	190
14.2 Osobitná úprava rozvrhovania pracovného času pri domáckej práci a telepráci	191

15. kapitola**EVIDENCIA PRACOVNÉHO ČASU A EVIDENCIA DOCHÁDZKY** 195

15.1 Okruh zamestnancov, pri ktorých sa eviduje pracovný čas.	195
15.2 Forma evidencie	195
15.2.1 Evidencia pracovného času zjednodušeným spôsobom – požiadavka na preukázateľnosť a prehľadnosť.	196
15.2.2 Evidencia pracovného času na pracovnej ceste a mimo pracoviska	197
15.2.3 Evidencia pracovného času pri domáckej práci a telepráci . . .	197
15.2.4 Evidencia pracovného času pri pružnom pracovnom čase – prebytok hodín	198
15.2.5 Zaokrúhľovanie pracovného času.	198
15.2.6 Oprava evidencie pracovného času.	199
15.3 Čas evidencie – priebežný alebo následný	199
15.4 Miesto vedenia evidencie pracovného času	200
15.5 Obsah evidencie pracovného času	200
15.5.1 Evidencia prestávky v práci	201
15.5.2 Evidencia bezpečnostnej prestávky.	202
15.5.3 Evidencia doby odpočinku	202
15.5.4 Evidencia práce nadčas	202
15.5.5 Evidencia nočnej zmeny	204
15.5.6 Súbeh skutočností v evidencii pracovného času	204
15.6 Súčinnosť zamestnanca pri evidencii a zodpovednosť zamestnávateľa za evidenciu	204
15.7 Súhlas zamestnanca s evidenciou pracovného času	205
15.8 Evidencia dochádzky zamestnanca	205
15.9 Evidencia príchodu zamestnanca do objektu zamestnávateľa	206

16. kapitola**DOHODY O PRÁČACH VYKONÁVANÝCH MIMO****PRACOVNÉHO POMERU A PRACOVNÝ ČAS** 207

16.1 Aplikácia ustanovení Zákonníka práce o pracovnom čase na dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.	207
16.2 Dohodnutie rozsahu pracovného času a pridelovanie práce na dohodu	208

16.3	Evidencia pracovného času a evidencie práce.	209
16.4	Dohoda o vykonaní práce a pracovný čas	209
16.4.1	Doba trvania dohody o vykonaní práce – doba, v ktorej sa má pracovná úloha vykonať.	210
16.4.2	Rozsah práce	211
16.4.3	Uzatvorenie súbežných dohôd o vykonaní práce	212
16.5	Dohoda o brigádnickej práci študentov a pracovný čas	212
16.5.1	Rozsah pracovného času	213
16.5.2	Doba trvania, predĺženie a opätovné dohodnutie dohody o brigádnickej práci študentov.	214
16.6	Dohoda o pracovnej činnosti a pracovný čas.	215
16.6.1	Rozsah pracovného času	215
16.6.2	Doba trvania, predĺženie a opätovné dohodnutie dohody o pracovnej činnosti	216
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	218
	O AUTOROVI	219